

Soběstačnost: „Šlechtitelé i osiváři pracují pro budoucnost“

Soběstačnost: slovo, které se v průběhu pandemie koronaviru začalo objevovat více než v předchozím období. Uzavřené hranice, obtížnější pohyb zboží, i zcela evidentní preferování národních zájmů nejen v Evropě, ho vrátilo zpět do našeho slovníku. Asi bychom byli naivní, kdybychom si v 21. století mysleli, že ve všech oblastech, které jsou nutné k zajištění chodu národní společnosti, budeme schopni většinu produktů vyrábět pouze v domácích podmínkách. Tak to možná bylo mnoho desetiletí zpět. V současném globalizovaném světě to již není příliš reálné. Přesto je nyní nutné **zamyslet se nad poměrně vysokou závislostí nad dovozem mnohých komodit, včetně léků a ochranných pomůcek, z mimoevropských destinací, kam byla výroba přesunuta primárně z ekonomických důvodů.**

Ekonomický rozměr je nesmírně důležitý. Dopady této pandemie do ekonomické oblasti se teprve odkrývají a recese bude docela zásadní. I z tohoto důvodu si dovoluujeme tento krátký text na podporu jedné z oblastí, kterou se nebojíme nazvat strategickou a pro soběstačnost a rozumnou ekonomickou udržitelnost českého zemědělství za zásadní. **Tou oblastí je semenářství polních a zahradních plodin a produkce ovocných a lesních dřevin.** Je to segment, který má v českých zemích dlouhou tradici a je na velmi vysoké úrovni.

Českomoravská šlechtitelská a semenářská asociace (ČMŠSA) zastupuje většinu šlechtitelských a semenářských firem, které působí na domácím trhu. Zajištění kvalitního certifikovaného osiva a sadby je základní podmínkou pro založení kvalitních porostů a sadů. Chceme tímto textem zdůraznit opravdu strategický význam tohoto odvětví a podpořit všechny kolegy, kteří se semenářstvím zabývají. Aby i nadále zachovali minimálně stávající objemy výroby a velmi vysokou kvalitu své produkce. Nežádáme primárně o bílé šeky ze strany státu. Vyzýváme tímto příslušné orgány státní správy, aby tento sektor podporovaly a byly racionálními oponenty v rámci Evropské unie těm snahám, které např. velmi výrazně omezují počty účinných látek pro ochranu rostlin. Včetně mořidel, bez kterých se kvalitní semenářská produkce a prodej osiva neobejde.

ČMŠSA je reprezentantem také šlechtitelského sektoru. **Šlechtění je v ČR na vysoké úrovni, o čemž svědčí stále nové a kvalitnější odrůdy českého původu.** Současné suché období, bude klást stále větší důraz na tvorbu nových šlechtitelských materiálů s parametry vyšší tolerance k abiotickým stresům. **Klasickému šlechtění by jako doprovodné metody velmi prospěly tzv. nové šlechtitelské postupy, které by umožnily rychlejší a efektivnější změny požadovaných vlastností rostlin.** Tyto metody byly před časem Evropským soudním dvorem postaveny na úroveň genetické modifikace. **Myslíme si, že je nejvyšší čas otevřít znovu debatu o legalizaci těchto metod, za předpokladu zachování šlechtitelské výjimky mohou být přínosem v dalším šlechtění rostlin.** Tyto metody jsou v jiných částech světa mimo Evropu běžně používány a výsledky jsou již vidět v praxi. **Hrozí nám zaostávání evropských a českých šlechtitelských materiálů vůči těm mimoevropským. I toto je nakonec ve svém důsledku otázka soběstačnosti.**

Pojďme se o tomto fenoménu racionálně bavit a zkusme i v ČR definovat, co je strategickým odvětvím pro zajištění soběstačnosti v zemědělském sektoru. Domníváme se, že šlechtění a semenářství tam určitě patří. Vždyť podle studie nezávislé agentury EU HFFA se šlechtění podílí 74 % na celkovém růstu produktivity rostlinné produkce a stojí za zvýšením výnosů zemědělských plodin ročně o 1,24 %.